4783

282
S-66

Ախալցխա
1908

265

ПРАВИЛА

О выборахъ синдиковъ
и ихъ правахъ и обязанностяхъ

изданныя Тираспольской Римско-Католической Духовной Консисторіею,

29 Ноября 1907 года.

ԿԱՆՈՆՔ

Սթուակալաց ընտրութեան

և անոնց իրաւանց և պարտականութեանց նկատմամբ տուեալ ի Տիրասպոլի

Հռովմէական կոնսիստորիայէ

ի 29 Նոյեմբերի 1907 թ.

კანონნი

სინდიკების აღრჩევაზედ

და მათს უფლებათა და მოვალეობათა ზედა

გამოცემული ტირასპოლის რომის კათოლიკეთა სასულიერო კონსისტორიისაგან

29 ნოემბერს 1907 წლისა.

282
S-66

2001

Ахалцихъ
Типографія Джулардова
1908 г.

У-5 №82
282
S-66
11471

На подлинномъ Его Преосвященствомъ Господиномъ Тираспольскимъ Римско-Католическимъ Епархіальнымъ Епископомъ собственноручно написано:
Одобряю и утверждаю Г. Саратовъ 25 Марта 1908 г.
Тираспольскій Еп. Іосифъ Кесслеръ.

ПРАВИЛА
О выборахъ синдиковъ и ихъ правахъ и обязанностяхъ

изданныя Тираспольской Римско-Католической Духовной Консисторіею,

29 Ноября 1907 года.

ԿԱՆՈՆՔ
Աթոռակալաց ընտրութեան

և անոնց իրաւանց և պարտականութեանց նկատմամբ տուեալ ի Տիրասպոլու Հռովմէական կոնսիստորիայէ

ի 29 Նոյեմբերի 1907 թ.

კანონნი
სინდიკების ამორჩევაზედ

და მათს უფლებათა და მოვალეობათა ზედა

გამოცემული ტირასპოლის რომის კათოლიკეთა სასულიერო კონსისტორიისაგან

29 ნოემბერს 1907 წლისა.

Ахалцихъ
Типографія Джулардова
1908 г.

Печатано по распоряженію Господина Управляющаго Правленіемъ Армяно-Католическаго Духовенства въ Закавказскомъ краѣ Архимандрита С. Теръ-Абрааміана, отъ 24 Апрѣля 1908 г. за № 284.

ПРАВИЛА

О выборахъ синдиковъ

Ст. 1. По управленію хозяйственными церковными дѣлами настоятель церкви имѣетъ двухъ помощниковъ, именуемыхъ синдиками или церковными старостами.

2. Оба синдики избираются на три года обществомъ прихожанъ изъ четырехъ кандидатовъ, предлагаемыхъ ему настоятелемъ церкви.

3. Если общество не пожелаетъ выбирать изъ предложенныхъ ему настоятелемъ кандидатовъ двухъ синдиковъ, то настоятель долженъ затребовать отъ него, т. е. отъ общества, оффиціальную бумагу съ изложеніемъ въ ней причинъ, на основаніи коихъ общество отъ выборовъ отказывается. Сію бумагу настоятель вмѣстѣ съ своимъ мнѣніемъ представляетъ въ Правленіе Армяно-Католическаго Духовенства въ Закавказскомъ Краѣ, которое рѣшаетъ дѣло окончательно.

4. О мѣстѣ и времени предстоящихъ выборовъ настоятель извѣщаетъ за недѣлю впередъ.

ԿԱՆՈՆՔ

ԱԹՈՌԱԿԱԼԱՑ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ

Յօդուած 1. Եկեղեցական տնտեսական գործերը կառավարելու համար եկեղեցւոյ ժողովրդապետը ունի երկու օգնական, որոնք կը կոչուին Աթոռակալ կամ եկեղեցւոյ երեսփոխաններ։

2. Երկու Աթոռակալներն ալ ծխական հասարակութենէ կընտրուին երեք տարի ժամանակաւ չորս թեկնածուներէն զորս կառաջարկէ եկեղեցւոյ ժողովրդապետ քահանան։

3. Եթէ հասարակութիւնը չուզէ ընտրել ժողովրդապետ քահանայէն առաջարկուած չորս թեկնածուներէն երկուքը ի պաշտօն Աթոռակալութեան, ժողովրդապետ քահանան պահանջելու է հասարակութենէն որ պաշտօնական թղթով յայտնեն իրենց պատճառները, որոց վրայ հիմնեալ կը մերժեն ընտրել զանոնք։ Նոյն թուղթը ժողովրդապետը իւր գրաւոր հայեցողութեամբ կառաջարկէ Հոգևոր Կառավարութեան Հայ-կաթողիկեայ Հոգևորականութեան Յայսկոյս Կովկասու, որն վերջնականապէս կը վճռէ և կը տնօրինէ զարժանն։

4. Ընտրութեան տեղւոյ և ժամանակի մասին ժողովրդապետը ծանուցանելու է ծխականաց եօթն օր յառաջ։

კ ა ნ ო ნ ნ ი

სინდიკების არჩევაზედ

მუხლი 1. საეკკლესიო სამეურნო საქმების მართვისათვის ეკკლესიის ზედამხედველ მღვდელს ჰყავს ორი შემწე, რომელნიც იწოდებიან სინდიკებად ანუ მნათეებად.

2. სინდიკები ორივენი აირჩევიან სამი წლის ვადით მრევლის საზოგადოების მიერ ოთხ კანდიდატთაგან, რომელთაც წარუდგენს იმ საზოგადოებას ზედამხედველი მღვდელი.

3. უკეთუ საზოგადოება არ მოისურვებს ორი სინდიკის არჩევას იმ ოთხ პირთაგან, რომელთაც ზედამხედველი წარუდგენს, მაშინ ზედამხედველი მღვდელი ვალდებულია მოითხოოს საზოგადოებისაგან ოფიციალური წერილი, რომელში მოხსენებული იქმნება მიზეზი რისგამო საზოგადოება აცხადებს უარს არჩევაზედ. ამ ქაღალდს ზედამხედველი თვისი აზრითურთ წარუდგენს სასულიერო მმართველობას სომეხკათოლიკეთა სასულიეროთა ამიერ კავკასიისა რომელიც გადასწყვეტს საქმეს საბოლოოდ.

4. სად და როდის უნდა მოხდეს არჩევნები, ზედამხედველი აუწყებს ერს ერთი კვირის წინედ.

5 Выборы производятся въ селахъ общепринятымъ публичнымъ голосованiемъ, а въ городахъ баллотировскою ири закрытыми записками, при чемъ предварительно читаются сiя правила.

6. Каждый избиратель подаетъ свой голосъ за двухъ изъ предложенныхъ настоятелемъ четырехъ лицъ Первые два изъ нихъ, получившiе послѣдовательно наибольшее число голосовъ, считаются избранными синдиками, а прочiе два ихъ кандидатами.

7. Въ синдики не могутъ быть избираемы: а) несовершеннолѣтнiе, б) не состоящiе въ россiйскомъ подданствѣ, в) проживающiе внѣ прихода или внѣ города, г) не исполняющiе пасхальныхъ религiозныхъ обязанностей, д) рѣдко бывающiе на богослуженiе по воскреснымъ и праздничнымъ днямъ, е) публичные прелюбодѣи и состоящiе въ бракѣ, католической церковью не поблагословенномъ, ж) не состоятельные, з) ростовщики и) пьяницы, i) состоящiе подъ судомъ или слѣдствiемъ, к) отбывшiе наказанiе въ тюрьмахъ или арестантскихъ отдѣленiяхъ л) лишенные судомъ всѣхъ или нѣкоторыхъ правъ и преимуществъ.

5. Ընտրութիւնները տեղի կունենան գիւղերու մէջ սովորաբար հրապարակական ձայնտուութեամբ, իսկ ի քաղաքս գաղտնի քուէարկութեամբ, որ ժամանակ կը կարդացուին նախապէս այս կանոնները։

6. Իւրաքանչիւր ընտրողը քուէարկուն կուտայ իւր քուէն (ձայնը) ժողովրդապետէն առաջարկուած չորս թեկնածուներէն երկուքին, անոնցմէ առաջին երկուքը որոնք հետևապէս քուէից, ձայնից մեծամասնութիւն կըստանան ընտրուած կը համարուին ի պաշտօն Աթոռակալութեան իսկ մնացեալ երկուքն անոնց թեկնածուներն են։

7. Երեսփոխանութեան, այս է Աթոռակալութեան պաշտօնին չեն կրնար ընտրուիլ: Ա. որոնք որ ըստ օրինաց չափահաս չեն Բ. որոնք որ Ռուսաց պետութեան հպատակ չեն, Գ. որոնք որ համայնակից չեն և քաղաքէն դուրս կը բնակին, Դ. որոնք որ զատկական կրօնական պարտականութիւններն չեն կատարած, Ե. որոնք որ սակաւ կը յաճախեն եկեղեցին կիրակի և տօն օրերը, Զ յայտնի ճակաճաններ և կաթոլիկ եկեղեցիէն չթոյլատրուած ամուսնութեան մէջ գտնուողները, Է. անընդունակները Ը. վաշխառուները, Թ. արբեցողք, Ժ. դատաստանի և քըննութեան ենթարկուածները ԺԱ. որոնք որ բանտի և բանտարկութեան են ենթարկուած, ԺԲ. որոնք որ դատաստանական վճռով իրաւունքներէն առանձնաշնորհութիւններէն կամ բոլորովին կամ մասամբ զրկուած են։

5. არჩევნები სოფლებში მოხდება საზოგადო მიღებულ სახით, ხმის მიცემით; ქალაქებში კი დახურული კენჭის ყრით; რომლის დროს წინდაწინვე უნდა წაიკითხებოდეს ეს კანონი.

6. თითოეული ამომრჩეველი მისცემს თვის ხმას ზედამხედველისაგან წარდგენილ ოთხ პირთაგან ორისთვის. პირველნი ორნი, ამ ოთხთაგან, რონელთაც მიიღეს შედგინებითად ხმის უმეტესობა ითვლებიან სინდიკებად არჩეულად, და დანარჩენნი ორნი მათ კანდიდატებად.

7. სინდიკებად არ შეიძლება არჩეულ იქმენ: ა) მცირეწლოვანნი, ბ) ვინც რუსეთის ქვეშევრდომი არ არის, გ) ვინც სცხოვრობს მრევლს გარედ ანუ ქალაქს გარედ; დ) ვინც არ ასრულებს სააღდგომო სარწმუნოებრივ ვალდებულობათა, ე) ვინც იშვიათად არის ხოლმე ეკკლესიაში კვირა უქმედღეობათ, ვ) სახალხოდ ცნობილნი მეძავნი და ვინც დაქორწინებულია კათოლიკე ეკკლესიისაგან ნება დაურთველ ქორწინებით, ზ) უძლებნი, ჰ) მოვაშხენი, თ) მომთვარელნი ი) ვინც სასჯლის ანუ გამოძიების ქვეშ იმყოფება, ია) ვისაც რაიმე სასჯელი გამოუწევია ციხეში ჯდომით ანუ სხვა ნაირად, იბ) ვისაც სასამართლოის მიერ ახდილი აქვს ყოველა ანუ რომელიმე უფლება და აღმატებულება (შეღავათი).

8. Женщины не имѣютъ права участвовать въ выборахъ синдиковъ.

9. Выборы синдиковъ производятся непремѣнно въ присутствiи настоятеля, въ противномъ случаѣ они недѣйствительны.

10. О состоявшихся выборахъ составляется мiрскiй приговоръ или протоколъ за подписями всѣхъ избирателей, сельскаго Старосты и настоятеля церкви и съ приложенiемъ церковной печати.

11 Запрещается разносить сей приговоръ или протоколъ (ст. 10) по домамъ для снабженiя его подписями избирателей.

12. Мiрскiй приговоръ или протоколъ (ст. 10) объ избранныхъ въ должность синдикахъ и ихъ кандидатахъ настоятель въ семидневный срокъ со дня состоявшихся выборовъ представляетъ въ Правленiе Армяно-Католическаго Духовенства въ Закавказскомъ Краѣ для надлежащаго утвержденiя.

13. Настоятель не имѣетъ никакого права смѣстить синдиковъ, утвержденныхъ въ должность Правленiемъ (ст. 12).

14. Синдики при вступленiи въ свои должности повѣряютъ въ присутствiи настоятеля и быв-

8. Կանայք իրաւունք չունին մասնակցելու Աթոռակալութեան ընտրութեան։

9. Հարկ անհրաժեշտ է որ երեսփոխանաց ընտրութիւնը լինի ի ներկայութեան ժողովրդապետ քահանայի. ի հակառակ դէպս անվաւեր են ընտրութիւնք։

10. Ընտրութիւնը կայանալէ զկնի, կը կազմուի համախօսական այն է հասարակական վճիռ, բոլոր ընտրողները կը ստորագրեն որպէս նաև գիւղական տանուտէրը և նոյն եկեղեցւոյ ժողովրդապետը կը վաւերացընէ ստորագրութեամբ և եկեղեցական կնքով։

11. Կարգելուի պտցնել համախօսականը կամ հասարակական վճիռը տնէ ի տուն ստորագրել տալու համար ընտրողաց (Յօդ. 10)

12. Աթոռակալութեան պաշտօնի և անոնց թեկնածուներու ընտրութեան մասին կազմուած համախօսականը կամ հասարակական վճիռը (Յօդ. 10) ժողովրդապետ քահանան յընթացս եօթն աւուրց կառաջարկէ Հոգևոր Կառավարութեան Հայ-Կաթող. հոգևորականութեան Յայսկոյս Կովկասու ի պարտուպատշաճ հաստատութիւն։

13. Ժողովրդապետ քահանան իրենց պաշտօնի մէջ հաստատուած Աթոռակալները իրաւունք չունի փոխելու (Յօդ. 12)

14. Աթոռակալներն իրենց պաշտօնի մէջ մտնելուն պէս կըստուգեն եկեղեցական գոյքերը աչքէ անցնելով ցու-

8. დედაკაცთ არა აქვთ უფლება მონაწილეობა მიიღონ სინდიკების არჩევნებში.

9. არჩევნები მოხდება უიჭველად ზედამხედველის თანა დასწრებით, წინაღმდეგ შემთხვევებში არჩევნები უქმი არიან.

10. მომხდარ არჩევნებზე იქვე შესდგება განაჩენი (პრიგოვორი) ანუ ჰოქმი, რომელზედაც ხელს აწერენ ყოველა ამრჩეველნი, სოფლის მამასახლისი და ზედამხედველი, თანვე დასმით საეკკლესიო ბეჭდისა.

11. აღკრძალულია განაჩენის (ნახე მუხლი 10). სახლიდგან სახლზედ დატარება ამრჩეველთა ხელის მოსაწერად.

12. განაჩენს ანუ ჰოქმს (მუხლი 10) სინდიკების თანამდებობაშიდ არჩევაზედ და მათ კანდიდატებზედ ზედამხედველი მღვდელი წარუდგენს მომხდარი არჩევნების დღიდგან შვიდი დღის განმავალობაში სასულიერო მმართველობას სომეხკათ. სასულიეროთა ამიერ კავკასიისა განსახილველად და დასამტკიცებლად.

13. ზედამხედველს არავითარი უფლება არა აქვს სინდიკების შეცვლისა, რომელნიც უკვე დამტკიცებულ არიან იმ თანამდებობაში მმართველობისაგან (მუხ. 12).

14. სინდიკები თანამდებობის დაწყების წინედ ამოწმებენ ზედამხედველის და ყოველ სინდიკების თანადასწრებით შესა-

шихъ синдиковъ все церковное имущество по описи и приходо-расходнымъ книгамъ, и объ оказавшемся по повѣркѣ составляется за подписью всѣхъ присутствовавшихъ при этомъ лицъ особый актъ, который и хранится вмѣстѣ съ церковными документами. Если бы при повѣркѣ чего либо не явилось, или что либо оказалось поврежденнымъ и утраченнымъ, то объ этомъ составляется протоколъ, который представляется настоятелемъ Правленію Армяно-Католическаго Духовенства въ Закавказскомъ Краѣ.

15. Синдики, желающіе по уважительнымъ причинамъ оставить должность до истеченія трехлѣтія, а равно и безвозвратно изъ прихода выбывающіе, обязаны о томъ чрезъ настоятеля подавать заявленіе въ Духовное Правленіе.

16. Въ случаѣ смерти одного или обоихъ синдиковъ настоятель о томъ доноситъ Правленію, которое въ семъ, какъ и въ предыдущемъ случаѣ (ст. 15) допускаетъ къ исправленію должности синдиковъ ихъ кандидатовъ впредь до окончанія трехлѣтія.

17 Если синдикъ неприличными дѣйствіями станетъ недостойнымъ своей должности, то настоятель

ցակներ, ելևմտից մատեանները և ինչ որ ի յայտ կուգայ այդ քննութեան ատեն կը կազմեն մի առանձին արձանագրութիւն որուն կըստորագրեն ներկայ եղող անձինք, և այս կը պահուի եկեղեցական միւս դոկումէնթներու հետ։ Եթէ այս ստուգման ժամանակ որևիցէ բան պակաս է կամ վնասուած կամ կորսուած, այդ մասին ևս առանձին արձանագրութիւն կը կազմուի և ժողովրդապետի ձեռօք կ'առաջարկուի Հոգևոր Կառավարութեան։

15. Եթէ պատահի որ Աթոռակալներն իրենց երեք տարին չի լրացուցած ուզեն հեռանալ նոյն պաշտօնէն, և կամ հեռանան հասարակութեան մէջէն առանց յետ դառնալու մտօք, պարտական են այդ մասին ժողովրդապետի միջոցաւ յայտնել Հոգևոր Կառավարութեան Հայ-կաթողիկեայ Հոգևորականութեան։

16. Ի դէպս Աթոռակալաց, միոյն կամ միւսոյն կամ երկոցունց մահուան ժողովրդապետ քահանան կը յայտնէ Հոգևոր Կառավարութեան Հայ-կաթողիկեայց, և Հոգևոր Կառավարութիւնն թէ այս և թէ նախընթաց դէպքի մէջ, (Յօդ. 15) թոյլ կուտայ թեկնածուներուն վարել Աթոռակալութեան պաշտօնը մինչև որոշեալ երեք տարուայ լրումը

17. Եթէ երեսփոխանը անվայել վարուք և ընթացիւք անարժան հանդիսանայ իւր պաշտօնին, այն ատեն ժողո-

ვალ გასავალ წიგნებიდგან და სიიდგან ეკკლესიის ქონებას, რაც აღმოჩნდება იმაზედ იწერება ცალკე განაჩენი იქ დამსწრების ხელის მოწერითა, რომელი განაჩენიც უნდა ინახებოდეს ეკკლესიის სხვა დოკუმენტებთან ერთად. შემოწმების დროს თურაიმე აღმოჩნდა გაფუჭებული ან დაკარგული ამაზედ შესდგება ოქმი (პროტოკოლი) და ზედამხედველის, მიერ წარედგინება სასულიერო მმართველობას სომხკათოლიკეთ სასულიეროთა ამიერ კავკასიისა.

15. სინდიკნი, რომელთაც ჰსურთ საპატიო მიზეზის გამო მიტოვება თანამდებობისა სამი წლის გაუსვლელად, აგრეთვე ისინი ვინც ერისაგან გავიდნენ აღარ მობრუნების აზრით, ვალდებულნი არიან ამაზედ მისცენ განცხადება ზედამხედველის მიერ სასულიერო მმართველობაში.

16. უკეთუ შეემთხვეს სიკვდილი ერთისა ანუ ორივე სინდიკებისა, ზედამხედველი ამაზედ აცნობებს მმართველობას, რომელიც (მმართველობა) ამ შემთხვევაში, როგორც აგრეთვე წინამსრბოლ შემთხვევაში (მუხლი 15) მიუშვებს კანდიდატებს რომ სინდიკების თანამდებობა აღასრულონ სამი წლის შესრულებამდე.

17. უკეთუ სინდიკი შეუსაბამო მოქცევით ანუ მოქმედებით ულირსო შეიქმნება თვისი თანამდებობისა, ამაზედ ზედა-

о томъ доноситъ Правленію, которое, производивъ дознаніе, рѣшаетъ дѣло окончательно.

18. Настоятелю и двумъ вышеозначеннымъ синдикамъ поставляется въ непремѣнную обязанность: пещись, съ содѣйствіемъ прихожанъ, чтобы церковь была содержима въ приличномъ храму Божію благолѣпіи, и церковныя зданія въ хорошемъ состояніи.

19. На синдиковъ возлагается также: 1) продажа свѣчей, 2) покупка по указанію настоятеля на церковныя деньги всего необходимаго для церкви: церковнаго вина, просфоръ, свѣчей, ладона, деревяннаго масла, недостающихъ богослужебныхъ книгъ и т. п. предметовъ. 3) веденіе приходо-расходныхъ книгъ церковныхъ, 4) поддержаніе въ исправности, обновленіе ризницы и церковной утвары 5) надзоръ за отопленіемъ, освѣщеніемъ и чистотою церкви, исправностію сторожей и другихъ служителей при церкви.

20 Они же (ст. 18.) обязаны стараться квартиры въ церковныхъ домахъ отдавать въ наемъ по цѣнамъ выгоднѣйшимъ и съ полученіемъ условленной платы **за три мѣсяца впередъ.**

վըրդապետ քահանան ասոր մասին կը յայտնէ Հոգևոր Կառավարութեան որ ենթարկելով գործը քննութեան կը վճռէ վերջնականապէս։

18. Ժողովրդապետ քահանայի և Աթոռակալաց ամենանուիրական պարտականութիւնն է, հոգալ, խնամք տանել ծխականաց աջակցութեամբ, որ եկեղեցին պահուի վայելուչ ըստ ոլում տաճար Աստուծոյ և եկեղեցական կալուածները լաւ գրութեան մէջ ըլլան։

19. Աթոռակալաց պարտականութիւնն է, Ա. մոմերը ծախել, Բ. ըստ առաջարկութեան ժողովրդապետ քահանայի գնել եկեղեցւոյ դրամով ամեն հարկաւոր եղած բաներ, այսինքն. բաժակ, նշխարք, մոմ, խունկ, ձէթ, ծիսապատկան գրքեր, սպասներ և այլն, Գ. եկեղեցական ելևմտից մատեաններու ճիշտ և կանոնաւոր հաշուակալութիւն, Դ. եկեղեցական զգեստեղէնաց սպասներու և այլ առարկայից մասին նորոգելու, կանոնաւորելու հոգ ունենալ, Ե. հսկել վառելու նիւթի մասին, լուսաւորութեան և մաքրութեան նկատմամբ, որպէս նաև եկեղեցւոյ ծառայից ընթացից և կանոնաւոր վարմունքի վրայ հսկել։

20. Անոնք (Յօդ 18) պարտական են բոլոր ճգամբ ջանալ շահաւէտ և ձեռնտու գնով վարձու տալ եկեղեցւոյ շինութեան սենեակները, պայմանաւորեալ վարձը միշտ երէք ամսուան կանխաւ ստանալով։

მხედველი მღვდელი წარუდგენს ცნობას მმართველობას, რომელიც, გამოძიების მოხდენით, გადასწყვეტს საქმეს საბოლოოდ.

18. ზედამხედველის და ორთა ზემოხსენებულთა სინდიკთა მიუცილებელი ვალდებულებაა: იზრუნონ, ერის თანამოქმედებით რომ ეკკლესია დაცულ იქმნეს ისეთ დიდ მშვენიერებაშიდ, როგორიც შეჰფერის ღვთის ტაძარს და საეკკლესიო შენობანი კარგს მდგომარეობაშიდ.

19. სინდიკების მოვალეობას შეადგენს აგრეთვე: 1) გაყიდვა სანთლისა, 2) ყიდვა ზედამხედველის [illegible]ესის დაგვარ ეკკლესიის ხარჯით ყოველისფრისა რაც საჭიროა ეკკლესიისათვის: ზედაშისა, სეფისკვერისა, [illegible]თლისა, საკმევლისა, ზეთისა, საეკკლესიო წიგნების (რაც აკლია) და სხვა მისთანა საგნებისა, 3) წარმოება საეკკლესიო შესავალ გასავალის წიგნებისა, 4) ჯეროვნად შენახვა, შეახლება საეკკლესიო სამოსთა და ჭურჭთა. 5) ყურადღების ქონვა ეკკლესიის გათბობაზედ, განათლებაზედ და სისუფთავეზედ აგრეთვე ეკკლესიის დარაჯების და სხვა მოსამსახურეთა რიგიან ქცევაზედ.

20. ისინივე (მუხლი 18) ვალდებულ არიან იმეცადინონ საეკკლესიო შენობებში ოთახების გაქირავება სასარგებლო ფასით და ფასის ყოველ **სამი თვის უწინარეს** მიღება დამქირავებლისაგან.

21. Обстоятельную опись строеніямъ и мѣстамъ церковнымъ, а также церковнымъ наличнымъ деньгамъ, штифтамъ, сосудамъ ризамъ, книгамъ и прочимъ вещамъ съ означеніемъ суммъ, которая церковь должна или которыя ей должны, надлежитъ хранить въ крѣпкомъ сундукѣ за печатью настоятеля и синдиковъ и никто безъ ихъ вѣдома не долженъ что либо оттуда брать. Въ этомъ сундукѣ должны быть хранимы при описи всѣ церковные документы, контракты, обязательства и проч., также наличныя деньги.

22. Если по документамъ обязательствамъ и договорамъ произойдутъ какіе либо споры, подлежащіе разбирательству и рѣшенію судебному, то по таковымъ церковнымъ дѣламъ синдики, по условію между собою, должны имѣть хожденіе въ надлежащихъ судебныхъ мѣстахъ, дабы самъ настоятель не былъ отвлекаемъ отъ исполненія духовныхъ своихъ обязанностей.

23. Настоятель и синдики должны принимать всякіе сборы, также дары или завѣщаніями отказанные. Равнымъ образомъ они же должны подписывать всякіе контракты и обязательства и записывать ихъ въ надлежащемъ мѣстѣ.

21. *Կազմել մանրամասն մի ըստ միոջէ եկեղեցւոյ շինութեանց, և տեղերուն, որպէս նաև կանխիկ դրամով և արժեթղթոց, սպասուց, զգեստեղինաց, գրոց և այլ նիւթերու ցուցակը նշանակելով գները. Նոյնպէս եկեղեցւոյ պարտուց և առնելեաց ցուցակը, այս ամենայն պէտք է պահուին ամրաշէն և ապահով սնտուկի մէջ ժողովրդապետի և Աթոռակալաց կնքով կնքուած. և առանց անոնց գիտութեան ոչ ոք բանմը հանելու իրաւունք չունի։ Նոյն սնտուկի մէջ պահուելու են դարձեալ եկեղեցական դօկումէնտները, պարտամուրհակները որպէս և կանխիկ փողերը։*

22. *Եթէ դօկումէնթներու, կամ պարտամուրհակներու, կամ պայմանաթղթերու վերաբերմամբ որ և իցէ վէճ յարուցուի որ ենթարկուելու լինի դատաստանի տեսութեան կամ վճռոյն, այն ատեն այդ օրինակ եկեղեցական գործոց մասին Աթոռակալներն իրենց մէջ խորհրդակցելու են, և երթալուեն պատկանեալ դատաստանական տեղերը, որով ժողովրդապետ քահանան ազատ մնալով այսպիսի գործերէ իւր հոգևոր պարտականութիւններէն յետ չի մնայ։*

23. *Ժողովրդապետ քահանան և Աթոռակալները պարտական են ստանալու բոլոր եկեղեցապատկան հանգանակութիւններ, նուէրներ, կտակով թողուած իրերը. Նոյնպէս անոնք պարտական են ստորագրել բոլոր պայմանագրերուն և պարտամուրհակներուն, և արձանագրել իւրաքանչիւրը իւր պատկանեալ տեղը։*

21. დაწვრილებითი შედგენილი სია შენობათა და ადგილთა საეკკლესიოთა აგრეთვე საეკკლესიო ნაღდ ფულისა, ჭურჭელთა, შესამოსთა, წიგნებისა და სხვა ნივთებისა აღნიშვნით სუმმისა რომელიც ეკკლესიას ჰმართებს გადიხადოს, და ანუ რომელიც სხვას ჰმართებს ეკკლესიისა, უნდა ინახებოდეს მაგარ სუნდუკში ზედამხედველის და სინდიკების ბეჭდით დაბეჭდილში და არავის შეუძლია თვინიერ მათი ცნობისა და ნებისა იქიდგან რაიმე აიღონ. ამავე სუნდუკში უნდა ინახებოდეს სიით ყოველა საეკკლესიო დოკუმენტები, კონტრაკტები, სავალდებულო წერილები და სხვანი., აგრეთვე ნაღდი ფულიც.

22. უკეთუ დოკუმენტების, სავალდებულო და პირობის წერილების შესახებ წარმოსდგებიან რაიმე ვითარი ცილობანი (დავა) რომელიც ექვემდებარებიან სასამართლოს გარჩევას და გარდაწყვეტილებას, ამის მსგავს საეკკლესიო საქმებზედ სინდიკებმა თავიანთ შორის მორიგებით უნდა იარონ სათანადო სამოსამართლო ადგილებში, რათა რომ თვითონ ზედამხედველი არ იყოს ჩამორჩენილი თვისი სასულიერო ვალდებულების ასრულებისაგან.

23. ზედამხედველმა და სინდიკებმა უნდა მიღონ ყოველნაირი შეკრებილი ფული, აგრეთვე შეწირულებანი ანუ ანდერძით აღნათქვამი. აგრეთვე ნაირად იმათვე უნდა მოაწერონ ხელი ყოველ კონტრაკტზე და სავალდებულო წერილებზე და ჩასწერონ ისინი თავის ადგილს.

24. Получаемые ежедневно въ незначительныхъ суммахъ доходы, настоятель и синдики должны черезъ каждый мѣсяцъ по тщательной повѣркѣ вносить въ книгу.

25. Церковная казна, которую слѣдуетъ считать принадлежащею обществу прихожанъ, должна быть употребляема по собственной ихъ волѣ и желанію, но только на церковныя дѣла, она состоитъ подъ защитою государственныхъ законовъ.

26. Состоящіе при церкви священники должны быть содержимы изъ церковныхъ доходовъ приличнымъ ихъ сану образомъ.

27. Церковному совѣту т. е. настоятелю и синдикамъ не дозволяется ни подъ какимъ предлогомъ брать къ себѣ и держать на дому церковныя деньги.

28. Безъ особой надобности при церквахъ не можетъ быть оставляемо наличныхъ денегъ, по высылкѣ ихъ изъ кружекъ и изъ церковнаго сундука, болѣе 30 рублей. Свыше сей суммы дозволяется хранить при церквахъ по особымъ уважительнымъ причинамъ, съ разрѣшенія Духовнаго Правленія.

29. Свободныя наличныя деньги, свыше означенной въ ст. 28 суммы, отсылаются для приращенія % въ государственный банкъ и

24. *Ամէնօրեայ ստացուած մանր եկամուտները քահանան և Աթոռակալները պարտական են իւրաքանչիւր ամսոյն վերջը հաշիւ տեսնել և գրել մատեանի մէջ։*

25. *Եկեղեցական “կասսան” որ պատկանեալ համարելու է ծխական հասարակութեան, անոնց տենչանաց համաձայն գործածելու է, սակայն միայն և եթ եկեղեցական գործոց վրայ “կասսան” տէրութեան օրէնքներու պաշտպանութեան տակը կը գտնուի։*

26. *Իւրաքանչիւր եկեղեցւոյ քահանաները ըստ իւրեանց պարտուպատշաճ վիճակի, պէտք է ապրին եկեղեցւոյ եկամուտներէն։*

27. *Եկեղեցական խորհրդոյ կազմին այսինքն ժողովրդապետ քահանային և Աթոռակալաց ոչ մի եղանակաւ թոյլ չի տրուի տանել իրենց քով և պահել սեփական տան մէջ եկեղեցապատկան փողերը։*

28. *Առանց մի էական կարևորութեան եկեղեցւոյ արկղին մէջ 30 ռուբլիէն աւելի չէ կարելի թողուլ, միւս կանխիկ փողերը անկէ հանելէ զկնի. սոյն գումարէն (30 ր.) աւելի թոյլ կը տրուի պահել եկեղեցւոյ մէջ միայն օրինաւոր պատճառի համար բայց Հոգևոր-Կառավարութեան հրամանաւ։*

29. *Ազատ կանխիկ գումարը նախընթաց յօդուածի մէջ յիշուած գումարէն աւելի կ՚առաքուի շահեցնելու համար, կամ կայսերական բանկը*

24. დღიური მცირე შემოსავალი, ზედამხედველმა და სინდიკებმა ყოველთთვის გასულს გულხმიერად შემოწმების შემდეგ უნდა ჩასწერონ შემოსავლის წიგნში.

25. საეკკლესიო ხაზინა რომელიც ჩასათვლელია მრევლის კუთვლინებლად, უნდა მოხმარებულ იქმნას მათი საკუთარი ნებისს და სურვილისამებრ, მაგრამ მხოლოდ საეკკლესიო საქმებზე, ის (ხაზინა) შესდგება სახელმწიფო კანონთა მფარველობის ქვეშ.

26. თითოეულ ეკკლესიის მღვდელნი უნდა შენახულ იქმნენ ეკკლესიის შემოსავლით მათ ხარისხის შესაფერ სახით.

27. საეკკლესიო კრებულს ესე იგი ზედამხედველს და სინდიკებს ნება-არა აქვთ არა ვითარ შემთხვევაში წაიღონ სახლშიდ საეკკლესიო ფულები და სახლში იქონიონ.

28. თვინიერ საცალკეო (ნამეტარი) საჭიროებისა ეკკლესიაში არ შეიძლება დაიტოვოს 30 მანეთზე მეტი. რაკი განზანაკებიდგან და ყუთებიდან (საეკკლესიო სუნდუკიდგან) ამოიღება ფული. 30 მანეთზე მომეტებულის დატოვება ეკკლესიაშიდ საპატიო მიზეზის გამო შეიძლება მხოლოდ სასულიერო მმართველობის ნებართვით.

29. საეკკლესიო ნაღდი ფული იმაზედ მომეტებული, რომლის შენახვა ეკკლესიაში ნებადართულია მუხლით 28. იგზა-

мѣстныя отдѣленія онаго или въ сберегательныя кассы.

30. Заимообразныя выдачи церковныхъ денегъ частнымъ лицамъ воспрещается.

31. Въ приходахъ, гдѣ это окажется необходимо, для веденія потребныхъ по хозяйственнымъ церковнымъ дѣламъ книгъ состоитъ церковный бухгалтеръ.

32. Церковный бухгалтеръ обязанъ содержать въ совершенной исправности книги по роду суммъ, не исключая ни одной. Дѣйствительность показанныхъ въ сихъ книгахъ расходовъ должна быть подтверждена надлежащими отъ кого слѣдуетъ расписками или квитанціями и за исполненіемъ сего должны наблюдать настоятель и синдики Они же подписываютъ книги о приходѣ и расходѣ церковнаго достоянія.

33. Запрещается безъ надлежащаго разрѣшенія отъ духовнаго начальства отчуждать какимъ либо образомъ церковныя драгоцѣнности, т. е. имѣнія, или вещи, стоимость коихъ достигаетъ двухъ сотъ и свыше рублей, а равно и отдавать въ наемъ церковныя квартиры или помѣщенія на болѣ ечѣмъ трехлѣтній срокъ.

կամ նոյն բանկի տեղական բաժանման, և կամ խնայողական արկղին մէջ կը դրուի։

30. *Եկեղեցական գումարէն պարտք տալ առանձնական մարդկանց խստիւ արգելուած է։*

31. *Այն ծխականաց մէջ ուր անհրաժեշտ պատշաճ կը տեսնուի տնտեսական եկեղեցական գործերը կանոնաւորապէս կարգի պահելու և գրելու համար հաշուակալ, ունենալու է եկեղեցական հաշուակալ։*

32. *Եկեղեցւոյ հաշուակալը պարտական է պահել կատարեալ ամբողջութեամբ ըստ ազգի գումարի ելմտից գրքեր առանց միոյն բացառութեան։ Հաշուակալէն ելից մատենի մէջ ցոյց տրուած ծախուց գումարի վաւերականութիւնը պէտք է ապացուցուի ուսկից որ հարկէ ունեցած ստորագրութիւններով և ստացականներով. և այս բաները ճշտիւ կատարելուն պիտի հսկեն ժողովրդապետ քահանան և երեսփոխանները, ասոնք եկեղեցական ընչից ելից և մտից մատեանները ստորագրելու են։*

33. *Կարգելուի իւրացնել առանց պարտուպատշաճ թոյլտուութեան Հոգևոր իշխանութեան որևիցէ կերպով եկեղեցական թանկագին իրերը, այսինքն՝, ինչք եկեղեցականք, շինութիւնք, առարկայք, որոց արժէքը երկու հարիւր րուպլին կանցնի, նոյնպէս եկեղեցական տուներ և այլ անշարժ կալուածները չեն կարող ի վարձու տալ երեք տարուայ միջոցէն աւելի։*

ვნება სასარგებლოდ სახელმწიფო ბანკში და ადგილობრივ მის განყოფილებაში და ანუ შემნახველ კასსებში.

30. სესხად გაცემა საეკკლესიო ფულებისა საცალკეო პირებზედ აღკრძალულია.

31. იმ ერში, სადაც საჭიროდ გამოჩნდება, საეკკლესიო სამეურნო საქმების საჭირო წიგნების მართვისათვის (შესდგება) ეყოლება საეკკლესიო მოანგარიშე (ბუხგალტერი).

32. საეკკლესიო მოანგარიშე ვალდებულია სრულს ჯეროვნებაშიდ შეინახოს წიგნები მიხედვით მასში მოთავსებულ სუმის (ჯამის) თვინიერ რომელიმე წიგნის გამორიცხვისა. სინამდვილე ამ წიგნებში ნაჩვენებ გასავალთა შემოწმებულ დამტკიცებულ უნდა იქმნეს სათანადო ვისგანაც ჯერ არს ხელწერილით ანუ კვიტანციებით და მის ასრულებისათვის უნდა თვალყურის დევნებით იზრუნონ ზედამხედველმა და სინდიკებმა. იგინივე ხელს მოაწერენ საეკკლესიო ქონებათა შესავალ-გასავალის წიგნებზედ.

33. აღეკრძალვის თვინიერ სათანადო ნებართვისა სასულიერო მთავრობისაგან მითვისება რაიმე ნაირობით საეკკლესიო ძვირფასეულობისა ესე იგი, ქონებისა, შენობათა ანუ ნივთთა ორას მანეთ ანუ მეტად საღირელისა; აგრეთვე მიცემა (ქირით) იჯარით საეკკლესიო ოთახებისა ანუ სახლებიას სამ წელიწადზე უმეტეს ვადით.

34. Въ Управленіи хозяйственными дѣлами и вообще церковнымъ имуществомъ настоятель вмѣстѣ съ синдиками ежегодно отдаетъ отчетъ о всѣхъ доходахъ и расходахъ Правленію Армяно-Католическаго Духовенства въ Закавказскомъ краѣ.

35. Въ случаѣ недоразумѣнія или сомнѣнія въ чемъ либо по управленію церковнымъ имуществомъ настоятель долженъ обращаться за разъясненіями въ Правленіе Армяно-Католическаго Духовенства въ Закавказскомъ краѣ.

34. *Եկեղեցական գործոց ղեկավարը ժողովրդապետ քահանան և Աթոռակալք եկեղեցւոյ ելից և մտից մասին ամէն տարի հաշիւ պիտի տան Հոգևոր Կառավարութեան Հայ-Կաթողիկեայց Յայսկոյս Կովկասու։*

35. *Որևիցէ եկեղեցական կալուածոց կառավարութեան մասին ծագած անհամաձայնութեան և կարծեաց տարբերութեան դէպքերու մէջ, ժողովրդապետ քահանան դիմելու է Հոգևոր Կառավարութեան Հայ-Կաթողիկեայց Յայսկոյս Կովկասու։*

34. საეკკლესიო ქონებრივ (სამეურნო) საქმეების და საზოგადოდ ეკკლესიის ქონების მართვის შესახებ ზედამხედველი სინდიკებითურთ ერთად ყოველ წლივ მისცემს ანგარიშს ყოველ შემოსავალზედ და გასავალზედ სასულიერო მმართველობას სომეხ-კათოლიკეთ სასულიერთა ამიერ კავკაზიისა.

35. რაიმე უთანხმოების ანუ იჭვის შემთხვევაში საეკკლესიო ქონების მართვის შესახებ ზედამხედველმა უნდა მიჰმართოს განსამარტებლად სასულიერო მმართველობაში სომეხ-კათოლიკეთ სასულიერისა ამიერ კავკაზიისა.

4783

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0031778

4626